Інформаційне повідомлення № 6

про фітосанітарний стан посівів сільськогосподарських культур в сільгосппідприємствах Херсонської області

станом на 04 червня 2026 року

Фахівці управління фітосанітарної безпеки Головного управління Держпродспоживслужби в Херсонській області нагадують аграріям про необхідність проведення постійного фітосанітарного моніторингу посівів сільськогосподарських угідь, посівів та багаторічних насаджень на виявлення шкідників та хвороб для подальшого регулювання чисельності шкідливих організмів з метою зменшення негативної їх дії на майбутній урожай.

Саранові

На неугіддях, незораних землях, узбіччях доріг, пасовищах продовжується живлення личинок нестадних видів саранових та італійського пруса за чисельності 0,5-2,0 екз/м^2. У даний період личинки знаходяться у I-III віці. Встановлення жаркої посушливої погоди (температури повітря 25-30^0 С і низької вологозабезпеченості) сприятиме збільшенню осередків підвищеної чисельності фітофага. За масового розмноження у пошуках соковитої рослинності личинки можуть мігрувати з неорних земель на посіви ***зернових культур, овочевих, кукурудзи, соняшнику, багаторічних трав, виноградники***.

Нагадуємо, що захист посівів від саранових слід розпочинати за масової появи личинок першого віку, основну масу яких необхідно ліквідувати до закінчення розвитку третього-четвертого віків.

За чисельності личинок італійського пруса 2-5, нестадних видів 10-15 екз. на кв.м осередки слід локалізувати дозволенними до використання в Україні інсектицидами згідно з «Державним реєстром пестицидів і агрохімікатів, дозволених до використання в Україні» (це препарати на основі однієї із діючих речовин: альфа-циперметрин, 100 г/л; лямбда-цигалотрин, 50 г/л; хлорпірифос, 500 г/л + циперметрин, 50 г/л; лямбда-цигалотрин, 106 г/л + тіаметоксам, 141 г/л; ацетаміприд, 200 г/кг; піриміфос-метил, 500 г/л; ацетаміприд, 100 г/кг + лямбда-цигалотрин, 30 г/кг; люфенурон, 50 г/л. За температури повітря вище 25ºС ефективніші фосфорорганічні інсектициди або суміші препаратів. Обробки слід проводити вранці або ввечері, коли комахи знаходять на рослинах. Обробки проводять

Для захисту рослин від саранових на присадибних ділянках рекомендовано застосовувати препарати на основі діючої речовини циперметрин, дельтаметрин, лямбда-цигалотрин або їхні комбінації з неонікотиноїдами (імідаклоприд, тіаметоксам). Такі препарати забезпечують швидку системну та контактно-шлункову дію на саранових.

Лучний метелик

Триває розвиток лучного метелика першого покоління. Погодні умови сприяють розвитку шкідника. Можливий прояв осередків підвищеної чисельності фітофага. Особливу увагу слід звернути на поля, які знаходяться поблизу водойм та інших місць резервації шкідника.

Економічні пороги шкідливості гусениць лучного метелика в основних сільськогосподарських культурах: ***буряк*** кормовий, столовий – 4-5 екз./м^2 у фазі 2-10 справжніх листків та 15-20 екз./м^2 – друга половина вегетації; ***соняшник*** – 8-10 екз./м^2 у фазі 4-6 листків, до 20 екз./м^2 – формування корзинок, цвітіння; ***овочеві культури*** 8-10 екз./м^2 – перше покоління, 12-16 екз./м^2 – друге покоління; ***багаторічні трави*** (насінники, отава) – 10 екз./м^2 – перше покоління, 20 екз./м^2 – друге покоління; ***кукурудза*** – 5-10 екз./м^2 – сходи–4-6 листків та 15-20 екз./м^2 – викидання волоті, ***соя*** - 5-10 екз./м^2.

З метою недопущення поширення та шкідливості фітофага на посівах основних сільськогосподарських культур рекомендуємо:

1. В місцях підвищеної чисельності метелика слід посилити спостереження за ходом розвитку шкідника.

2. Застосування повного комплексу організаційно-господарських, агротехнічних заходів, що обмежують розмноження та шкідливість шкідника. Розпушування міжрядь просапних культур в період відкладання яєць метеликами, а також після відходу гусені на заляльковування – розпушування з присипанням зони рядка.

3. Обмеження чисельності фітофага, а за щільності популяції гусениць, що сягатиме ЕПШ, застосовувати інсектициди з суворим дотриманням строків і норм витрати препаратів з урахуванням віку гусені.

Рекомендується застосовувати такі препарати: ***в насінниках багаторічних трав*** – Актеллік, 500, ЕС, КЕ, 1,0–1,5 л/га, ***соняшника*** Кораген 20, КС, 0,15 л/га; або інші дозволені до використання препарати згідно Державного реєстру в рекомендованих нормах витрат.

З усіх міркувань боротьбу з шкідником доцільно проводити тоді, коли основна кількість гусениць (60-70%) знаходяться у I-II віках. Проти гусені I-III віків слід застосовувати нижчі норми препаратів, проти IV-V віків - вищі. Більша ефективність від застосування суміші препаратів в половинних дозах піретроїдів з фосфорорганічними препаратами.

Сприятливі погодні умови які склалися наприкінці травня створили хороші передумови для розвитку підгризаючих та листогризучих **совок.**

Підгризаючі совки. Повсюди триває літ метеликів ***озимої й окличної совок,*** відкладання яєць, відродження та живлення гусениць шкідника, які становитимуть істотну загрозу на посівах сільськогосподарських культур. Більшу увагу слід приділити шкодочинності гусениць совок на просапних культурах в ранні періоди їх росту.

Заходи боротьби з підгризаючими совками

Для обмеження чисельності і шкідливості совок ефективні агротехнічні прийоми: міжрядне розпушування просапних культур; знищення бур'янів та квітучих нектароносів; культивація парових попередників у період масового відкладання яєць або відразу після його закінчення. Під час заляльковування гусені першої та виплодження другої генерації, поливи дощуванням призводять до можливої загибелі 80-85% гусениць.

В осередках високої чисельності гусениць за перевищення ЕПШ (у посівах буряків 1-2 екз./м^2, кукурудзи, соняшнику, картоплі, овочевих та інших

просапних 3-8 екз./м^2) застосовують дозволені інсектициди за регламентами існуючих технологій. Більш ефективні суміші фосфорорганічних і піретроїдних інсектицидів у половинних нормах. Кращі результати дають обробки у вечірні години, коли гусінь підгризаючих совок харчується рослинами. Інсектициди доцільніше застосовувати в період виплодження гусениць та появи їх другого віку, коли вони живляться відкрито і найбільш уразливі. В цей час ефективність заходів забезпечують гормональні препарати та інгібітори синтезу хітину.

Листогризучі совки. В посівах просапних, овочевих культур, багаторічних трав продовжується літ метеликів, відкладання яєць, відродження та живлення гусениць ***бавовникової, городньої, совки гамми, капустяної, томатної, люцернової та інших видів листогризучих совок***. Для них склалися найкращі умови, а саме тепла, помірно волога погода та наявність квітучої рослинності під час льоту метеликів. Тому, враховуючи багаточисельний видовий склад совок і їх розтягнутий розвиток, обробки проти шкідників слід проводити постійно.

До боротьби із гусеницями листогризучих совок приступають за наявності у посівах кукурудзи, соняшнику та інших просапних 3-5 екз./м^2. Суттєво обмежує чисельність цих комах яйцеїд-трихограма, яку випускають на початку та під час масового відкладання яєць метеликами совок. Знищення бур'янів, особливо квітучих нектароносів, погіршить умови живлення метеликів та гусениць. Розпушування міжрядь в період вегетації з присипанням зони рядка, під час відкладання яєць, відродження гусениць та їх заляльковування теж значно обмежить кількість цих шкідників.

Проти гусениць совок у період вегетації у випадку високої їх чисельності слід застосовувати Децис 100 ЕС, КЕ, Децис f-Люкс 25 ЕС, КЕ, Протеус, Матч та інші інсектициди дозволені «Переліком». Також суттєво обмежує їх чисельність трихограма, яку випускають на початку та під час масового відкладання яєць метеликами совок.

Важливо! Головне управління Держпродспоживслужби в Херсонській області наголошує, всі роботи з обмеження чисельності шкідливих організмів необхідно проводити при перевищенні ЕПШ. Під час проведення заходів з застосування пестицидів слід суворо дотримуватися санітарних правил та норм, регламентів застосування препаратів, правил і заходів з охорони праці та використовувати препарати лише відповідно до «Державного реєстру пестицидів і агрохімікатів, дозволених до використання в Україні».

Також, наголошуємо, що до роботи з пестицидами допускаються лише ті особи, які пройшли навчання з питань безпечного поводження з пестицидами та мають **посвідчення** про право роботи з пестицидами.

Обробки необхідно проводити в тиху, безвітряну погоду в ранішні та вечірні години. Згідно ст.37 Закону України «Про бджільництво», необхідно не пізніше ніж за три доби до початку обробки попередити про це органи місцевого самоврядування, пасічників, пасіки яких знаходяться на відстані до 10 (десяти) кілометрів від оброблюваних площ. При цьому повідомляється дата обробки, назва препарату, ступінь і строк дії токсичності препарату.

Під час проведення польових робіт в умовах воєнного стану, необхідно дотримуватися правил безпечного поводження умов праці.